

عنوان مقاله

بررسی ساختار وجودی انسان مضطرب بر اساس سوره مبارکه یونس

نویسندگان

احمدرضا اخوت، آزاده کیومرثی

مقدمه

اختلالات اضطرابی که با مجموعه ای از علائم نگرانی، تردید و ترس افراطی تظاهر می کنند، جزو شایع ترین اختلالات روانی هستند. بر اساس پژوهش های اخیر، تا ۳۳٪ از افراد جوامع مختلف در طی سالیان عمر خود دچار یکی از اختلالات اضطرابی می شوند. از آنجا که اختلالات اضطرابی عامل خطر بروز سایر اختلالات روان پزشکی و سوء مصرف مواد مخدر هستند و بار مالی و درمانی زیادی را به اجتماع تحمیل می کنند، در دهه اخیر به میزان زیادی مورد توجه محافل علمی قرار گرفته اند. اما متأسفانه هنوز درمان متقنی برای آن ها از سوی مجامع علمی با رویکردهای مختلف ارائه نشده است و به عنوان چالشی در بهداشت روانی باقی مانده است.

قرآن کتاب دین، زندگی و هدایت است که در آن از آموزه ای که انسان را به سعادت می رساند، فروگذار نشده است. بنابراین، در صورتی که انسان به عارضه ای مبتلا شود که او را از مسیر کمال باز دارد به طور حتم در قرآن نسخه های شفابخش منحصر به فردی ارائه شده است. همچنین قرآن کتاب فطرت است و با زبان فطری با مردم سخن گفته است، بنابراین پیام های روح بخش او سریع ترین راه علاج اختلالات انسان است. از منظر دیگر، قرآن کتاب ذکر است و با ارجاع انسان به خودش، او را به بازنگری در اعمال، باورها و اندیشه هایش فرامی خواند و با فعال کردن تفکر او، راه چاره معضلات را از درون به او می دهد.

در پژوهش حاضر، پرسش های خود را حول مقوله اضطراب به قرآن عرضه نمودیم و از رهنمودها و آموزه های قرآن در درک ماهیت و چستی اضطراب و نحوه کنترل و درمان آن با هدف فلاح، بهره مند شدیم.

روش

طرح پژوهش حاضر از نوع کیفی با تحلیل محتوای آیات قرآن کریم است. تحلیل محتوای آیات قرآن کریم در این پژوهش، با استفاده از روش های تدبیر در قرآن انجام گرفته است.

۲/۱. ارجاع سوال و مفهوم روان شناسی به سوره

برای فهم چستی اختلال اضطرابی، تعریف اختلال اضطرابی در روانشناسی و ملاک های تشخیصی آن مدنظر قرار داده شد:

"اختلال اضطرابی عبارت است از یک حالت روانی با ویژگی های اصلی ترس، تردید و نگرانی مفرط که منجر به اختلال در عملکرد فرد می شود." از نشانه های ارائه شده در تعریف استفاده کرده و به طور خلاصه تعریف "بهم ریختگی منجر به اختلال عملکرد" را به سوره مبارکه یونس عرضه نمودیم و حالت فرد مضطرب را در قالب آیات زیر در سوره مبارکه یونس یافتیم.

یافته ها و نتایج

در اضطراب، بر اساس سوره می توان مولفه های زیر را دید:

- اساس اعتقادی فرد مضطرب "ظن" است.
- در سطح فعل، با پیروی از ظن، دعو این فرد غیر خدا می شود و آن ها را می خواند.
- در سطح عمل، دچار خرس، ضلالت و عمه است.

در بررسی علل منجر به اضطراب می توان موارد زیر را بیان کرد:

این فرد در مواجهه با آیات و آیات تلاوت شده توسط رسول (بینات) و خود رسول (کلمه)،

از سمع و بصر خود استفاده نمی کند، تعقل نمی کند، انطباق آیات را بر حق تصدیق نمی کند و درواقع آن ها را تکذیب می کند، پس به ایمان نمی رسد، پس چون در وادی ایمان قرار نمی گیرد، احساس امنیت نمی کند و برای جبران

احساس عدم امنیتش، غیر خدا را فرا می خواند (دعو مختل) و دچار شرک می شود، قوانین خود ساخته ایجاد می کند و از آن ها تبعیت می کند و بر اساس آن عمل می کند.

بحث و نتیجه گیری

انسان دارای ویژگی هایی است که عدم کنترل نسبت به آن ها و عدم تعادل در آن ها می تواند موجب بروز اختلال اضطرابی شود. می توان نتیجه گرفت که فرد مضطرب در سه حیطة اصلی مبدا شناسی، مسیر شناسی و مقصد شناسی دچار مشکل است.

منابع

Simpson HB, Neria Y, Lewis-Fernández R, Schneier F, editors. Anxiety disorders: Theory, research and clinical perspectives. Cambridge University Press; 2010 Aug 26.

Nutt D, Malizia A. Anxiety and OCD—the chicken or the egg?.

معناشناسی افسردگی از منظر قرآن، پیشنهاد الگویی برای پژوهش های قرآنی در حوزه روانشناسی. احمدرضا اخوت، فاطمه فیاض، هادی بهرامی احسان از انتشارات دانشگاه تهران. ۱۳۹۲ ش.

اخوت احمدرضا. (۱۳۹۲)

DSM-5 (گنجی، مهدی(۱۳۹۳). آسیب شناسی روانی)

